

SECTION 3. WORLD POLITICSDOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-079-7-9>**ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ УКРАЇНО-АМЕРИКАНСЬКИХ
ВІДНОСИН НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ****Вагіна О. М.***кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри політології***Фатюха Я. Ю.***студентка I курсу історичного факультету
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Сполучені Штати Америки є надійним партнером України з часів отримання нею незалежності. Основи стратегічного партнерства між державами зафіксовано у Хартії «Україна – США» про стратегічне партнерство від 20 грудня 2008 р. Протягом вже майже 30 років США підтримували Україну в економічній, політичній, оборонній та безпековій сферах. Зі змінами каденцій президентів політика США щодо України залишалась незмінною, обидві основні партії у Конгресі виступали за надання допомоги новоствореній європейській державі. Актуальність роботи обумовлена зміною американської адміністрації в січні 2021 р. та ймовірними наслідками цього для України, зокрема щодо риторики Вашингтону з приводу ситуації на Донбасі та в Криму.

Метою роботи є визначення особливостей політики щодо України адміністрації нинішнього президента Дж. Байдена та прогнозування можливого варіанту подальшого розвитку україно-американських відносин.

Дослідженню україно-американських відносин присвячені праці багатьох вчених: як вітчизняних (В. Дубовика, М. Капітоненка, О. Краєва, Г. Шелест, В. Шамраєвої та ін.), так і закордонних (С. Вульфа, А. Свейна, Л. Семчук, М. Емерсона та ін.). Але з огляду на новітні світові політичні реалії є потреба в подальшому дослідженні тенденцій двосторонніх відносин.

За адміністрації Д. Трампа США проводили політику невизнання захоплення Росією Криму, фінансування підготовки воєнних, зняття заборони на постачання військового обладнання. Так, Україна отримала від США протитанкові ракети Javelin, пускові установки, снайперські гвинтівки, реактивні гранатомети, контр-артилерійські радіолокацій-

ні системи, технологію нічного бачення та різні форми медичної підтримки. Загалом, щодо розмірів підтримки США України за адміністрації Трампа, фігурує сума в 400 млн доларів, що включає вартість вищезначеного обладнання і складається з траншу в 250 млн доларів від міністерства оборони і ще трохи більше 140 млн доларів від Державного департаменту [5]. З іншого боку, у 2019 р. Д. Трамп заморозив близько 300 млн доларів військової підтримки, а протитанкові ракети Javelin було заборонено використовувати під час бойових дій з Росією, що надало їх постачанню лише символічного значення. Д. Трамп вважав «шкідливим» для Європи проект «Північний потік-2», який становить прямий ризик для економіки України, і, згідно з американським законодавством, мав би накласти санкції проти Росії, але відтермінував це майже до завершення своєї каденції. Тож в цілому політика Д. Трампа була лояльною до України: США надавали військову та економічну підтримку, проте ця підтримка мала символічний декларативний характер та переслідувала в більшій мірі власні політичні амбіції – здійснення тиску на Росію.

З початком виконання президентських обов'язків Дж. Байден задекларував підтримку України, її суверенітету, територіальної цілісності, продовжив надання допомоги в галузі безпеки, економічних та соціальних реформ. Зокрема, экс-представник Державного департаменту США з питань України К. Волкер прогнозував, що слід очікувати більшої уваги Вашингтону до України у контексті посилення Росією військових дій [3]. Тимчасово повірена у справах США в Україні К. Квін з нагоди інавгурації Дж. Байдена також відзначила, що США залишатимуться непохитними у своїй підтримці України, «щоб вона була заможною, демократичною та вільною, надійно захищеною в межах своїх міжнародно визнаних кордонів, включаючи Донбас та Крим, і стійкою проти російської агресії» [1].

На початку березня 2021 р. Пентагон оголосив про надання першого за часів адміністрації Байдена пакету військової допомоги для України на 125 млн доларів. А в квітні 2021 р. Міністерству оборони України було надано близько 8 млн доларів на підтримку Збройних сил для вдосконалення управління і зв'язку, придбання запасних частин та агрегатів до автомобілів, медичного обладнання й тактичного спорядження. У травні 2021 р. фахівці американського аналітичного центру Heritage Foundation заявили, що США мають надати Україні більше кораблів для забезпечення безпеки у Чорному та Азовському морях [4]. Отже, на нинішньому етапі США справді продовжують надавати військову підтримку Україні та співпрацювати у сфері безпеки.

Дж. Байден вже неодноразово у своїх промовах заявляв про невизнання анексії Криму, підтримку територіальної цілісності України та рішучість у відношенні до Росії у випадку посилення агресії останньої

проти України. Держсекретар США Е. Блінкен зазначив, що США неодмінно приєднаються до «Кримської платформи». Водночас адміністрація Байдена повідомляє про готовність до співпраці з Росією у певних сферах, про небажання ескалації у відносинах з нею. Насамперед Дж. Байден має намір провести переговори з В. Путіним під час європейського турне в червні 2021 р. (темами для переговорів, як очікується, мають бути військові дії в Україні, російські кібератаки та дії Москви щодо ув'язненого опозиціонера О. Навального). Проте наголошується, що все залежатиме від агресивності дій Росії. У телефонній розмові з В. Путіним Дж. Байден повідомив: якщо Росія намагатиметься зашкодити інтересам США й їх союзників, то отримає відповідь [2].

Адміністрація Байдена продовжує впровадження санкцій проти компаній, що сприяють будівництву газопроводу «Північний потік-2» – про це, наприклад, заявив Держсекретар США Е. Блінкен на зустрічі з міністром закордонних справ Німеччини Г. Маасом [7]. Крім того, у квітні 2021 р. на Росію було накладено додаткові санкції: вислання з країни 10 співробітників посольства Росії у Вашингтоні, фінансові санкції, санкції проти 32 російських юридичних і фізичних осіб через спроби вплинути на президентські вибори в США в 2020 р. [6]. Таким чином, відносини між Росією та новою адміністрацією США складаються напружені та неоднозначні. Для України це означає, що вона може стати «місцем демонстрації сил» у регіоні, адже з нарощуванням військової присутності російського контингенту на східних кордонах України нарощується й присутність США з українського боку. Тож розвиток подій в Україні буде залежати в значній мірі від характеру відносин США та Росії.

Нова адміністрація США також приділяє увагу соціально-економічному розвитку України. США визначають такі проблеми України, як неререформованість, корупція й всевладдя олігархів. Під час першої телефонної розмови Зеленського й Байдена йшлося про демократичні реформи, які б забезпечили соціальну справедливість та безпеку в українському суспільстві. Обговорювалося також стратегічне партнерство щодо боротьби з корупцією. США зацікавлені у становленні стабільної держави в Україні й намагаються її у цьому підтримувати. З іншого боку, це може означати сумнів американців у здатності українців самостійно приймати рішення щодо внутрішньої політики своєї країни. Виникає питання: де завершуються межі допомоги державі на шляху реформування та починається втручання в її внутрішні справи?

Таким чином, тенденція розвитку україно-американських відносин залишається позитивною, що дає підстави Україні сподіватися на подальшу підтримку з боку США на шляху розвитку як демократичної

правової держави з ринковою економікою та європейськими стандартами, на підтримку у прагненні приєднатися до євроатлантичних структур – ЄС та НАТО. Адміністрація Дж. Байдена продовжує підтримувати ідею територіальної цілісності і незалежності України, невизнання анексії Криму та засудження агресії на Донбасі. Планується подальше надання фінансової та військової допомоги у відсічі російській агресії на сході України, а також підтримки у реформуванні та боротьбі з негативними соціально-політичними явищами в Україні.

Література:

1. Вітальне слово Тимчасової повіреної у справах США в Україні Крістіні Квін з нагоди інавгурації президента США. *Посольство США в Україні*. 20.01.2021. URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/message-by-charge-daffaires-kristina-a-kvien-on-the-u-s-presidential-inauguration/> (дата звернення: 01.05.2021).
2. «Настав час для деескалації» – президент США Джо Байден про дії Росії проти України. *Радіо Свобода*. 16.04.2021. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-bayden-ukrayina-rosiya/31206071.html> (дата звернення: 04.05.2021).
3. Посол Курт Волкер – про політику адміністрацій Трампа і Байдена по Україні: відеозапис. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=n59tDN8X1Sg&t=4s> (дата звернення: 01.05.2021).
4. Coffey L., Sadler B. U.S. Leadership Needed to Improve Maritime Security in the Black Sea and the Sea of Azov. *The Heritage Foundation*. 03.05.2021. URL: <https://www.heritage.org/global-politics/report/us-leadership-needed-improve-maritime-security-the-black-sea-and-the-sea> (дата звернення: 04.05.2021).
5. Friedman U. America Hasn't Always Supported Ukraine Like This. *The Atlantic*. 21.11.2019. URL: <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2019/11/how-vital-us-military-aid-ukraine/602407/> (дата звернення: 01.05.2021).
6. Imposing Costs for Harmful Foreign Activities by the Russian Government. *The White House*. 15.04.2021. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/04/15/fact-sheet-imposing-costs-for-harmful-foreign-activities-by-the-russian-government/> (дата звернення: 04.05.2021).
7. Secretary Blinken's Meeting with German Foreign Minister Maas. US Department of State. 04.05.2021. URL: <https://www.state.gov/secretary-blinkens-meeting-with-german-foreign-minister-maas-2/> (дата звернення: 04.05.2021).